

פרשת בלק – כיצד נקראת הפרשה על שם רשע?

1. **תנחומא בלק ב:** וירא בלק בן צפור – ראה בפורענות העתידה לבוא עליהם והוא **שונאן יותר מכל שונאים**. שכלם היו באין במלחמות ובשעבוד שהן יכולים לעמוד בהן, וזה כאדם שהוא מוציא דבר [קללה] מפיו **לעקור אומה שלימה**.

2. **יומא לח, ב:** תנו רבנן: בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב. אמרו עליו שהיה נוטל ד' קולמוסין בין אצבעותיו ואם הייתה תיבה של ד' אותיות, היה כותבה בבת אחת ... על הראשונים נאמר (משלי יז: זכר צדיק לברכה', ועל בן קמצר וחבריו נאמר (המשך הפסוק): 'ושם רשעים ירקב'. מאי ושם רשעים ירקב? אמר ר' אלעזר: רקיבות תעלה בשמותן - **דלא מעלים את שמותם**.

רש"י: רקיבות תעלה בשמותיהם – חלודה, ככלי ברזל שאין משתמשים בו.

רבינו חננאל: אין אדם שנקרא בשם הזה – מצליח.

חנן סופר תחילת פרשת קורח: עלתה לו לקורח כך, מפני שהיה שמו כשם אחד מאלופי עשו.

חיד"א שם הגדולים מערכת גדולים א, לד: מצאה החקירה מקום לנוח על משה רבנו, איך קרא לבנו אליעזר, כיון דאליעזר היה [עבד כנעני שהוא] ארור? אפשר לומר דהיכא דהשם עצמו הוא טוב, נאה ויאה, לא משגיחין אם אדם רשע נקרא בשם זה. והכא דשם אליעזר הוא שם טוב מאוד, דהמקום היה בעזרו של משה – לכן משה רבנו קרא לבנו אליעזר.

3. **אסתר רבה פרק ו:** ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים – מהיכן בא? מאצל **בלעם הרשע**.

ליקוטי שיחות לח/88: רש"י פירש (כב, יא) ש'בלעם היה שונאם יותר מבלק' ולכן בלק ביקש 'ארה לי' ואילו בלעם אמר לשון מפורשת יותר: 'קבה לי'. וכן בלק ביקש רק: 'ואגרשנו מן הארץ', להסיעם מעליו ואילו בלעם אמר 'וגרשתי' [בכלל] מן העולם. ויש לפרש כוונתו ששנאתו של בלעם הייתה **מסוג אחר:** שנאתו של בלק הייתה מפני **סיבה**, מיראתו שבנ"י יכבשו את ארצו. משא"כ שנאתו של בלעם הייתה שנה **עצמית**, בלי סיבה, שהרי הוא ידע בנבואתו מהציווי לישראל: 'אל תצר את מואב'.

4. **ליקוטי שיחות כג/167 ואילך:** בעלי התוספות מקשים, כיצד אמרה התורה 'דבר אל בני ישראל ויחננו לפני בעל צפון' והרי נאמר בגמרא שאסור לאדם לומר לחברו 'המתן לי בצד עבודה זרה פלונית'? הם עונים שהאיסור הוא דווקא לאדם ולא לקב"ה. כוונת הדברים היא, שכאשר אדם מזכיר שם עבודה זרה, הוא מחשיב אותה בכך ואילו כוונת התורה היא לבטל ולבזות את העבודה זרה ולהראות שאין בה ממש והיא לא הועילה למצרים.

וכך בקריאת השם בלק: אצל בלק אנו מוצאים כי לא רק שמחשבתו הרעה התבטלה, אלא יותר מכך: קריאתו לבלעם גרמה **להוספה** אצל עם ישראל – והם התברכו בברכות נעלות יותר על ידי בלעם. כך שהזכרת השם "בלק" מבליטה את היתרון וההוספה שנעשה אצל עם ישראל.